

Haastige spoed blijkt zelden goed

Big Spell nieuwe TIP-topper

Een jaar nadat de Totaal Index Praktijk fors werd gewijzigd, blijkt deze actueler dan ooit. De ranglijst wordt aangevoerd door de relatieve outcross-stier Big Spell. Een stier die langzaam kwam bovendrijven, in tegenstelling tot stieren die al op jonge leeftijd intensief werden benut en nu moeite hebben het niveau te halen. Andermaal blijkt haastige spoed zelden goed.

Precies een jaar geleden paste de 'sectorwaakhond' Nederlandse Veeverbeteringsorganisatie (NVO) haar Totaal Index Praktijk (TIP) fors aan. Zo worden stieren die te veel hoogtemaat vererven sindsdien fors bestraft. Dit omdat hoogtemaat negatief correleert met het aanhoudingsgetal dat de NVO voor de stieren berekent. Verder wordt klauwgezondheid ingewogen, maar dan wel in combinatie met de betrouwbaarheid. Naarmate het aantal bekapte dochters toeneemt, wint het kenmerk dus aan gewicht in de index.

Gunstig voor de BEX

Het blijkt dat de uivorm door jarenlange fokkerij vandaag de dag nauwelijks nog een reden is om koeien af te voeren. Daarom weegt de NVO het kenmerk uiers slechts licht in en worden stieren die 'extreem goede' uiers vererven niet meer beloond (112 is de maximum score, alles wat er boven zit, krijgt ook de waarde 112 in de index). Daarnaast

heeft de sectorwaakhond besloten om niet het bovenbalkkenmerk benen in te wegen – de beenstand zijaanzicht acht ze niet zo van belang – maar in plaats daarvan de beenstand achteraan. En om dan alleen ondergemiddelde stieren te bestraffen. Alle relevante kenmerken met hun wegingsfactoren staan in het kader onderaan deze pagina en een niet onbelangrijke daarbij is uiteraard de productie. Waar de stichting Genetische Evaluatie Stieren (GES) heeft besloten om de negatieve weging van kilogrammen melk in de NVI los te laten, meende de NVO dat dat niet juist was. Loslaten resulteert namelijk in een onderwaardering van de gehalten vet en eiwit.

„We zijn inmiddels een jaar verder en dan vraag je je af of de goede afweging is gemaakt”, aldus Richard ter Beek van AgruniekRijnvallei die destijds door de NVO om advies is gevraagd. Hij geeft aan dat het voor de fosfaatproductie per koe efficiënter is om dezelfde kilogrammen vet en eiwit met minder liters te maken. „Dat pakt gunstig uit voor de BEX. De voer- en energiebehoefte is dan lager en de mestproductie dus ook.”

Geduld hebben

Reden genoeg voor Melkvee om de rangschikking van de stieren op basis van de TIP te blijven publiceren. In de tabel op de pagina hiernaast blijkt dat er een nieuwe koploper is. De door de familie Knoef gefokte Big Spell draait al een tijdje mee in de TIP-top, maar grijpt nu de koppositie (al moet hij de niet afgedrukte oude O Man met 279 punten nog voor laten gaan). De stier heeft nooit zoveel aandacht gehad, maar is met de afstamming Bertil x Ramos x Canvas x Julius x Lava wel een enigszins outcross stier. Hij is althans vrij van O Man, Shottle en Goldwyn-bloed. Bovendien heeft hij voor de aAa-gebruikers met 645 een interessante 'ronde' code. De sterke punten van Spell zijn de hoge gehalten, de lange levensduur, het lage celgetal, de fraaie uiers en zijn laatrijpheid. Dat laatste is overigens ook meteen zijn zwakte, want de vaarzen beginnen met een produc-

tiefokwaarde van -500 kilo melk met +0,54 procent vet en +0,21 procent eiwit. Veehouders zullen dus geduld moeten hebben als ze deze stier gebruiken. Maar dat wordt beloond, want zijn derdekalfs dochters zijn goed voor een productiefokwaarde van +230 kilo melk met +0,52 procent vet en +0,22 procent eiwit (60 kilo vet en 29 kilo eiwit). In dat kader is het interessant te zien wat de indexdraai van april 2017 gaat brengen, waarin ook de informatie van de vierde en vijfde lactatie wordt gepubliceerd. Big Spell leeft niet meer, maar staat nog wel voor 12 euro per rietje bij CRV op de kaart.

Verliezers

Een koploper uit het recente verleden is Bouw Snowfever. In april dit jaar debuteerde hij met een TIP van 253 punten, waarna hij in augustus zakte naar 158 en inmiddels naar 119 punten. In april noteerde hij, ondersteund door zijn genomics, 1431 kilo melk, 69 kilo vet, 41 kilo eiwit, een vruchtbaarheid van 98, een klauwgezondheid van 108 en een hoogtemaat van 105. Inmiddels noteert hij 975 kilo melk, 52 kilo vet, 24 kilo eiwit, een vruchtbaarheid van 92, een klauwgezondheid van 100 en een hoogtemaat van 109. Haastige spoed blijkt zelden goed en dat is in de fokkerij niet anders. Stieren die als jonge stier al veel kansen kregen als stiervader, brengen het er in de KIP-rangschikking bepaald niet allemaal even goed vanaf. Wat te denken van Kanu P, Numero Uno en Mogul, met TIP's van respectievelijk 51, 42 en 75 punten. Balisto brengt het er met een TIP van 140 punten dan nog het beste vanaf. Wel verliest hij 81 punten ten opzichte van zijn NVI. In de tabel staan zes stieren die meer dan 100 punten verliezen ten opzichte van hun NVI: Danno, Browning, Gold Chip, Bradnick, Doorman en McCutchen. Verlies dat te wijten is aan zaken als te veel hoogtemaat, te lage gehalten, een trage melksnelheid, een olopend kruis en/of extreem vast aangehechte uiers. Over het algemeen geen zaken waar de commerciële melkveehouder mee uit de voeten kan. ■

Koploper Big Spell (Bertil x Ramos) is relatief outcross, laatrijp en lijkt met zijn wat krappe liters en hoge gehalten (en aAa-code 645) een echte 'correctiestier'.

Copyright foto

Inet*: $-0,017 \times \text{kg melk} + 1 \times \text{kg vet} + 3 \times \text{kg eiwit}$
Laatrijpheid*: $(3 \times \text{kg eiwit lactatie 3} + 1 \times \text{kg vet lactatie 3} - 3 \times \text{kg eiwit lactatie 1} - 1 \times \text{kg vet lactatie 1} - 10,63) \times 4 / 48,09 + 100$

TIP: $0,75 \times \text{Inet}^* + 2 \times (\text{Ltrp}^* - 100) + 0,14 \times \text{Lvd} \times (1 - \text{wortel}(1 - \text{Bt})) + 5 \times (\text{Cgt}^{**} - 100) + 5 \times (\text{Vru} - 100) \times \text{Bt} - 4 \times (\text{melksnelheid} < 98, \text{ dan } 98 - \text{melksnelheid}) + 3 \times (\text{Kgh} - 100) \times \text{Bt} + 2 \times (\text{uier met een maximum van } 112 - 100) - 7 \times (\text{hoogtemaat} > 102, \text{ dan } \text{hoogtemaat} - 102) - 3,5 \times (\text{conditiescore} < 98, \text{ dan } 98 - \text{conditiescore}) - 3,5 \times (\text{kruisligging} < 97, \text{ dan } 97 - \text{kruisligging}) \text{ of } 3,5 \times (\text{kruisligging} > 103, \text{ dan } \text{kruisligging} - 103) - 3,5 \times (\text{beenstand achter} < 98, \text{ dan } 98 - \text{beenstand achter}) + 50$

* NVO berekent het kengetal anders dan GES

** Celgetal in de derde lactatie indien beschikbaar

Stierenlijst

Op www.melkvee.nl in het dossier 'vakblad Melkvee' is een uitgebreide lijst van meer dan 400 actuele fokstieren van nog meer verschillende rassen te vinden, die allemaal zijn omgerekend naar zwartbont-basis en zijn gerangschikt op basis van TIP. Tevens zijn er meer achtergronden te vinden over de berekening van de TIP-index.

